Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0067

Žuvininkystės valdymo metodai, kuriais išsaugomos jautrios rūšys, kovojama su invazinėmis rūšimis ir teikiama nauda vietos ekonomikai

2026 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl žuvininkystės valdymo metodų, kuriais išsaugomos jautrios rūšys, kovojama su invazinėmis rūšimis ir teikiama nauda vietos ekonomikai (2025/2011(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 43 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB[1] (BŽP reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo (Invazinių svetimų rūšių reglamentas)[2],

– atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių[3],

– atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1224/2009, nustatantį Bendrijos kontrolės sistemą, kuria

---

1 OL L 354, 2013 12 28, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 OL L 317, 2014 11 4, p. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 OL L 286, 2009 10 31, p. 36 (ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantį reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinantį reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006[4] (Žuvininkystės kontrolės reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1241 dėl žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos taikant technines priemones, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1967/2006, (EB) Nr. 1224/2009 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1380/2013, (ES) 2016/1139, (ES) 2018/973, (ES) 2019/472 ir (ES) 2019/1022 ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 894/97, (EB) Nr. 850/98, (EB) Nr. 2549/2000, (EB) Nr. 254/2002, (EB) Nr. 812/2004 bei (EB) Nr. 2187/2005[5],

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/2842, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ir, kiek tai susiję su žuvininkystės kontrole, iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1967/2006 bei (EB) Nr. 1005/2008 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2016/1139, (ES) 2017/2403 bei (ES) 2019/473[6],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1991 dėl gamtos atkūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/869[7],

– atsižvelgdamas į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos[8] (Buveinių direktyva),

– atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/56/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų jūrų

---

4 OL L 343, 2009 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.

5 OL L 198, 2019 7 25, p. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.

6 OL L, 2023/2842, 2023 12 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.

7 OL L, 2024/1991, 2024 7 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

8 OL L 206, 1992 7 22, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva)[9],

– atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos[10] (Paukščių direktyva),

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“[11],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. gegužės 11 d. rezoliuciją dėl stipraus ir tvaraus ES dumblių sektoriaus kūrimo[12],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. sausio 18 d. rezoliuciją dėl bendros žuvininkystės politikos įgyvendinimo dabartinės padėties ir ateities perspektyvų[13],

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus (DVT), ypač į 14-ąjį DVT (gyvybė vandenyse), 15-ąjį DVT (gyvybė sausumoje), 1-ąjį DVT (skurdo panaikinimas), 2-ąjį DVT (bado panaikinimas) ir 11-ąjį DVT (darnūs miestai ir bendruomenės);

– atsižvelgdamas į Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją,

– atsižvelgdamas į Tarptautinę konvenciją dėl laivuose naudojamų balastinių vandenų ir nuosėdų tvarkymo ir kontrolės,

– atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A10-0018/2026),

A. kadangi ES jau seniai pripažįsta tausios žvejybos ir ekosisteminio metodo žuvininkystės valdyme svarbą išsaugant jūrų biologinę įvairovę, be kita ko, apsaugant jautrias rūšis, remiant vietos ekonomiką ir užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ir tvarias maisto sistemas;

B. kadangi ES įgyvendino keletą reglamentavimo sistemų, skirtų pažeidžiamų jūrinių rūšių populiacijų atkūrimui ir apsaugai;

---

9 OL L 164, 2008 6 25, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
10 OL L 20, 2010 1 26, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.
11 OL C 67, 2022 2 8, p. 25.
12 OL C, C/2023/1074, 2023 12 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 OL C, C/2024/5734, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

C. kadangi ES įtraukia pažeidžiamų rūšių populiacijų apsaugą ir atkūrimą į kitas teisines sistemas, pvz., neseniai persvarstytą Žuvininkystės kontrolės reglamentą, užtikrindama visapusišką požiūrį į duomenų, kurie turi būti naudojami jautrioms rūšims išsaugoti, rinkimą;

D. kadangi Tarptautinė gamtos apsaugos sąjunga (IUCN) skelbia Raudonąją knygą – išsamų rūšių išsaugojimo būklės sąrašą, kuriame pateikiama itin svarbi informacija apie sudėtingą jautrių jūrinių rūšių padėtį ir atkreipiamas dėmesys į būtinas išsaugojimo pastangas;

E. kadangi jautrių rūšių priegauda kelia didelę grėsmę jūrų biologinei įvairovei, kaip pripažįstama tarptautinėse ir regioninėse konvencijose ir ES teisės aktuose;

F. kadangi jūrų paukščiai yra vienas iš jūrų ekosistemų būklės rodiklių, atsižvelgiant į jų, kaip pagrindinių plėšrūnų jūrų mitybos grandinėje, vaidmenį;

G. kadangi suinteresuotieji subjektai bendradarbiauja keliuose projektuose, siekdami išbandyti naujus valdymo metodus ir įrankius, kad sumažintų jautrių rūšių priegaudą ir atsitiktinį laimikį žvejybos operacijų metu;

H. kadangi 2025 m. Europos aplinkos agentūros paskelbti duomenys[14] parodė, kad saugomos jūrų teritorijos apima 13,7 proc. ES vandenų;

I. kadangi Komisijos Vandenynų ir vandenų misijos paslaugų portale[15] pranešama apie tyrimą, iš kurio matyti, kad 2023 m. žvejyba buvo leidžiama daugiau kaip 40 proc. saugomų jūrų teritorijų, apribota mažiau nei 25 proc. ir aiškiai uždrausta tik 0,4 proc. tokių teritorijų;

J. kadangi invazinės svetimos rūšys yra vienas iš biologinės įvairovės nykimo veiksnių, daro neigiamą poveikį žvejybai bei akvakultūrai ir ekosistemų funkcijoms ir gali pakenkti žmonių sveikatai, infrastruktūrai ir biologiniam saugumui;

K. kadangi nevietinių rūšių akvakultūra, kuriai taikomos ribotos kontrolės priemonės, kelia riziką, nes tų rūšių gyvūnai gali ištrūkti į laisvę ir tapti invaziniais, o tai kelia grėsmę vietinėms laukinėms rūšims ir aplinkai;

L. kadangi ES priėmė keletą priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią invazinių svetimų rūšių atsiradimui, nustatyti bei kartografuoti jų paplitimą ir kovoti su jų plitimu, įskaitant, visų pirma, Invazinių svetimų rūšių reglamentą, kuriuo nustatomas Sąjungai susirūpinimą

---

14 Europos aplinkos agentūra, „Saugomos jūrų teritorijos Europos jūrose“, Europos aplinkos agentūros interneto svetainė. Analizė ir duomenys. Rodikliai, 2025 m. lapkričio 6 d.

15 Europos Komisija, „Reglamentavimo ES saugomose jūrų teritorijose tyrimas. Įžvalgos ir poveikis“, Vandenynų ir vandenų misijos paslaugų portalo svetainė.

keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas ir užtikrinamas kontrolės priemonių vykdymas;

M. kadangi pagal Invazinių svetimų rūšių reglamentą invazinės svetimos rūšys yra tos rūšys, kurių neigiamas poveikis yra toks didelis, kad joms reikia koordinuotos ir vienodos intervencijos ES lygmeniu, ir todėl jas draudžiama įvežti, laikyti, veisti ir auginti, transportuoti ar parduoti arba laisvai perkelti ar išleisti į natūralią aplinką;

N. kadangi vienas iš Jūrų strategijos pagrindų direktyvoje išvardytų kokybinių deskriptorių, pagal kuriuos nustatoma gera aplinkos būklė, yra tai, kad žmogaus veiklos introdukuotų nevietinių rūšių populiacijų lygis išlieka toks, kad nedaroma neigiamo poveikio ekosistemoms;

O. kadangi tinkamas ir savalaikis duomenų rinkimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad invazinės svetimos rūšys būtų aptiktos ir jų paplitimas būtų pažymėtas žemėlapyje, taip pat siekiant nustatyti ir įgyvendinti priemones, kuriomis būtų kuo tikslingiau ir veiksmingiau kovojama su šių rūšių plitimu;

P. kadangi įvairi veikla, pvz., jūrų transportas ar turizmas, laikoma svarbiais invazinių svetimų rūšių plitimo veiksniais, ypač priklausomai nuo taikomų poveikio mažinimo priemonių lygio ir budrumo;

Q. kadangi ES biologinės įvairovės strategijoje įsipareigota valdyti įsitvirtinusias invazines svetimas rūšis ir iki 2030 m. 50 proc. sumažinti į Raudonąją knygą įtrauktų rūšių, kurioms jos kelia grėsmę, skaičių;

R. kadangi Europos svetimų rūšių informacijos tinklas (EASIN) šiuo metu įvairiose aplinkose stebi 12 423 svetimų rūšių, iš kurių 1 440 (11,6 proc.) yra jūrinės rūšys; kadangi, palyginti su 2019 m., 53 proc. Europos jūrų pakrančių patiria invazinių svetimų rūšių spaudimą, ir regioniniai skirtumai yra dideli: Baltijos jūroje yra 33 proc. tokių pakrančių, Juodojoje jūroje 100 proc., Vidužemio jūroje 98 proc. ir šiaurės rytų Atlanto vandenyne 25 proc.;

S. kadangi klimato kaita, ypač vandenynų atšilimas, ir intensyvesnis prekių ir žmonių judėjimas yra pagrindiniai invazinių svetimų rūšių atsiradimo veiksniai ir gali sustiprinti jų poveikį jautrioms rūšims, ekosistemoms, taigi ir žvejybos veiklai;

T. kadangi sparčiai plintančios invazinės svetimos rūšys daro didelę žalą žvejybai ir akvakultūrai tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, įskaitant žalą žvejybos įrankiams ar akvakultūros infrastruktūrai, mažesnį laimikį, natūralaus išteklių pasipildymo ir produktyvumo sumažėjimą ir ekosistemų sutrikimus – visa tai kelia grėsmę ekologinei pusiausvyrai ir žvejų bendruomenių ekonominiam gyvybingumui;

U. kadangi invazinės svetimos rūšys, įskaitant svetimų plėšrūnų populiacijas, kelia grėsmę ne tik ekologinei pusiausvyrai, bet ir pakrančių žvejų bendruomenių, ypač žvejybos ir mažųjų bei vidutinių akvakultūros įmonių, socialiniam ir ekonominiam gyvybingumui;

V. kadangi taikant ekosisteminį požiūrį į žuvininkystės valdymą ir planavimą bei teritorijų valdymą akvakultūroje galima padidinti abiejų sektorių atsparumą ir jų pajėgumą prisitaikyti, ypač vietos lygmeniu;

W. kadangi ES atokiausi regionai, kaip pripažįstama SESV 349 straipsnyje, susiduria su unikaliais iššūkiais ir galimybėmis žuvininkystės valdymo, jautrių rūšių išsaugojimo ir invazinių rūšių prevencijos srityse; kadangi rodikliai, naudojami žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių pusiausvyrai įvertinti, turi būti pritaikyti prie vietos aplinkybių, atsižvelgiant į jų geografinį atokumą, jų biologinės įvairovės turtingumą ir unikalumą, jų socialinius ir ekonominius ypatumus ir itin svarbų vietos žvejybos sektoriaus vaidmenį užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ir remiant šių regionų ekonomiką;

X. kadangi kovojant su invazinėmis svetimomis rūšimis taip pat reikia imtis ryžtingų tarptautinių veiksmų; kadangi Biologinės įvairovės konvencijoje pripažįstama, kad invazinių svetimų rūšių problema yra kompleksinis klausimas, o Kunmingo ir Monrealio pasauline biologinės įvairovės strategija siekiama iki 2030 m. bent 50 proc. sumažinti invazinių svetimų rūšių atsiradimą ir įsitvirtinimą;

Y. kadangi aplinkos apsaugos pastangos turi būti derinamos su priemonėmis, kuriomis stiprinamas Europos žvejybos laivyno konkurencingumas, užtikrinamas sektoriaus ekonominis gyvybingumas ir kartų kaita pakrančių bendruomenėse;

Z. kadangi invazinių rūšių plitimas ir plėšrūnų populiacijų didėjimas kai kuriuose regionuose daro poveikį ekosistemai ir žvejybos bei akvakultūros sektoriams, o mažos apimties žvejybos priekrantės operacijos yra ypač pažeidžiamos;

AA. kadangi per Komisijos surengtas viešas konsultacijas 94 proc. visų respondentų nurodė, kad nepritaria arba griežtai nepritaria produktų iš ruonių pateikimui rinkai, ir atmetė jį kaip žvejybos valdymo priemonę; kadangi 89 proc. respondentų nurodė, kad ruonių medžioklė kelia didelį susirūpinimą, nes yra nemorali[16];

AB. kadangi Eurostatas tvarko išsamią ilgalaikių duomenų apie žvejybos laimikį bazę, kurioje pateikiama vertingų įžvalgų, kuriomis galima remtis rengiant veiksmingas žuvininkystės valdymo strategijas ir

---

16 Europos Komisija, „Prekyba produktais iš ruonių. ES taisyklių tinkamumo patikra“, Europos Komisijos interneto svetainė.

vertinant jautrias rūšis, taip pat galima teikti duomenis ankstyvojo perspėjimo apie svetimas rūšis sistemoms;

AC. kadangi tokios priemonės kaip kitos veiksmingos teritorinės išsaugojimo priemonės taip pat gali prisidėti prie išsaugojimo ir valdymo pastangų;

AD. kadangi nėra tiesioginių ES standartų dėl balastinio vandens; kadangi invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo taisyklėse Tarptautinė konvencija dėl laivuose naudojamų balastinių vandenų ir nuosėdų tvarkymo ir kontrolės pripažįstama kaip viena iš galimų susirūpinimą keliančių invazinių rūšių valdymo priemonių;

Jautrios rūšys: vandenynų atsparumo rodikliai

1. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti gerą jūrų ekosistemų, buveinių ir rūšių būklę ES;

2. pabrėžia ypatingą jautrių rūšių atliekamą vaidmenį jūrų ekosistemose ir jų valdymo, išsaugojimo ir apsaugos naudą aplinkai, ekonomikai ir visuomenei;

3. pabrėžia, kad daugelis jautrių rūšių yra vertingi jūrų ekosistemų būklės rodikliai, iš anksto įspėjantys apie ekologinį disbalansą ir prisidedantys prie ekosistemų atsparumo, o tai turi tiesioginį poveikį žvejybos ir akvakultūros našumui;

4. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti ekosisteminį žuvininkystės valdymo metodą kartu su metodais, kuriais daugiausia dėmesio skiriama jautrių rūšių išsaugojimui, sykiu remiant žvejų ekonominį ir socialinį klestėjimą, taip pat užtikrinant ES tikslų ir tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su saugomomis jūrų teritorijomis ir didelės biologinės įvairovės svarbos teritorijomis, įgyvendinimą;

5. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad į klimato kaitos sukeltus ekosistemų pokyčius būtų nuosekliai atsižvelgiama atliekant poveikio aplinkai vertinimus ir valdant žuvininkystę;

6. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares sumažinti ir, kai įmanoma, panaikinti atsitiktinį jautrių jūrinių rūšių gyvūnų laimikį pagal Reglamento (ES) 2019/1241 3 straipsnį, užtikrinant, kad toks laimikis nekeltų grėsmės šių rūšių išsaugojimo būklei;

7. pabrėžia, kad per pastaruosius dešimtmečius buveinės pasikeitė, dėl to išnyko kai kurios rūšys ir atsirado galimybė įsitvirtinti naujoms rūšims; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad reikia didinti piliečių, ypač žvejų ir meškeriotojų, informuotumą apie duomenų rinkimo svarbą ir pritaikomojo valdymo poreikį;

8. pabrėžia moksliškai pagrįstų saugomų jūrų teritorijų valdymo planų, įskaitant jų aplinkos, socialinius ir ekonominius aspektus ir rezultatus, svarbą siekiant užtikrinti, kad išsaugojimo priemonės būtų tikslinės, veiksmingos ir suderintos su konkrečiais ekosistemos poreikiais ir kad jų įgyvendinimas būtų veiksmingas; pabrėžia ES tikslą iki 2030 m. apsaugoti 30 proc. ES jūrų;

9. primena, kad žvejai turi būti neatsiejama sprendimo dalis ir jiems turi būti atstovaujama visose rekomendacijas teikiančiose įstaigose, ir šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad svarbu užtikrinti atstovavimą visiems žvejams, ypač smulkiesiems ir tradicinės žvejybos žvejams; yra susirūpinęs dėl to, kad ne visada tinkamai užtikrinamas jų atstovavimas;

10. ragina Komisiją ir valstybes nares visapusiškai pasinaudoti bendros žuvininkystės politikos (BŽP) priemonėmis, visų pirma techninėmis priemonėmis, siekiant spręsti žvejybos sąveikos problemą ir stiprinti jautrių rūšių apsaugą, kartu užtikrinant teisingą ir veiksmingą kompensaciją žvejams, nukentėjusiems dėl prarastos prieigos prie tradicinių žvejybos plotų, laikantis Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatų; ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų įgyvendinti dabartiniai teisės aktai ir būtų užtikrintas jų laikymasis;

11. primygtinai ragina valstybes nares visapusiškai pasinaudoti BŽP reglamento 17 straipsnyje įtvirtintomis nuostatomis paskirstant žvejybos galimybes, skatinti žvejus priimti priemones, kuriomis būtų kuo labiau sumažinta arba panaikinta jautrių rūšių priegauda, ir teikti paskatas žvejybos laivams, naudojantiems selektyviosios žvejybos įrankius arba žvejybos būdus, kuriais daromas mažesnis poveikis aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant smulkiosios žvejybos laivynams;

12. primena pagal BŽP surinktų duomenų svarbą siekiant tinkamai nustatyti žvejybos poveikį jautrioms rūšims ir geresnių stebėsenos sistemų svarbą, laikantis mokslinių rekomendacijų ir ES teisės aktų; pabrėžia išsamių, pagal konkrečias rūšis suskirstytų priegaudos duomenų svarbą, kad būtų galima taikyti tikslines poveikio mažinimo priemones, parengti informacija pagrįstas valdymo strategijas ir sudaryti palankesnes sąlygas patvirtinti subalansuotas ir moksliškai pagrįstas priemones, kuriomis taip pat būtų atsižvelgiama į socialinius ir ekonominius veiksnius ir užtikrinamas ES apsirūpinimo maistu saugumas;

13. pabrėžia, kad holistinis požiūris, apimantis visas politikos sritis, gali padėti stiprinti jautrių rūšių ir buveinių stebėseną, apsaugą, atkūrimą ir atsikūrimą; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti esamus teisės aktus visose atitinkamose politikos srityse, neapsiribojant tiesiogiai su BŽP susijusiomis sritimis;

14. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti ekosisteminius jūrų aplinkos valdymo metodus, kai įmanoma, atsižvelgiant į rūšių sąveiką ir bet visą poveikį jūrų ekosistemoms, įskaitant klimato kaitą ir taršą tiek sausumoje, tiek iš kitų šaltinių;

15. pabrėžia, kad saugomos jūrų teritorijos, kurios yra veiksmingai saugomos ir valdomos remiantis patikimiausiais turimais moksliniais duomenimis, priklausomai nuo jų išsaugojimo tikslų, padeda kuo labiau sumažinti atsitiktinį jautrių rūšių laimikį, apsaugoti žuvų nerštavietes ir jauniklius ir sumažinti poveikį jautrioms buveinėms;

16. ragina Komisiją ir valstybes nares įvertinti regiono ir vietos populiacijų dydį, rūšių būklę ir tendencijas, taip pat galimą poveikį, kurį nesubalansuotos populiacijos gali daryti žvejybos veiklai, siekiant užtikrinti ekosisteminį žuvininkystės valdymą, įskaitant jautrių rūšių apsaugos priemones;

17. ragina Komisiją ir valstybes nares didinti paramą mokslinėms programoms, skirtoms jautrioms rūšims ir valdymo metodams, kaip nustatyta atitinkamuose teisės aktuose; pabrėžia, kad kai kuriuose regionuose jautrios rūšys, pvz., augančios kormoranų ir ruonių populiacijos, daro poveikį žuvų ištekliams ir žvejybos bei akvakultūros veiklai, taip pat kitų jautrių rūšių populiacijoms; laikosi nuomonės, kad reglamentavimo sistema turi reikiamų priemonių, kad būtų galima pagerinti padėtį, atsižvelgiant į jautrių rūšių vietinę būklę; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares, be kitų veiksmų, kurių reikia imtis, apsvarstyti visas Paukščių direktyvoje ir Buveinių direktyvoje numatytas galimybes sudaryti palankesnes sąlygas aktyviam ir veiksmingam populiacijų valdymui ir remti ekosisteminį valdymą;

18. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad ES žuvininkystės valdymo metodai būtų suderinti su BŽP, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija ir ES tarptautiniais įsipareigojimais, pvz., Kunmingo ir Monrealio pasauline biologinės įvairovės strategija; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad reikėtų imtis veiksmų siekiant sustabdyti jautrių rūšių nykimą ES jūrų ekosistemose, be kita ko, įgyvendinant tinkamas išsaugojimo priemones ir buveinių apsaugą;

19. ragina Komisiją imtis veiksmų regioninėse žvejybos valdymo organizacijose (RŽVO), siekiant sumažinti ir, kai įmanoma, panaikinti jautrių rūšių priegaudą ir apriboti prekybą jūros gėrybių produktais ir jų importą, taip pat stiprinti kovos su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba priemones, be kita ko, gerinant muitinį tikrinimą ir bendradarbiavimą su RŽVO partneriais;

Invazinės rūšys: grėsmės mūsų vandenynui ir ekonomikai

20. pabrėžia, kad invazinės svetimos rūšys kelia grėsmę žvejybai ir akvakultūrai, vietinei jūrų biologinei įvairovei ir ekosistemoms, taigi daro poveikį žvejų ir pakrančių bendruomenių pragyvenimui ir pajamoms;

21. atkreipia dėmesį į labai svarbų mažos apimties priekrantės žvejybos indėlį į vietos ekonomiką ir ES apsirūpinimo maistu saugumą, pabrėždamas, kad ji susiduria su vis didesnėmis grėsmėmis, kurias kelia aplinkos streso veiksniai, pvz., invazinės rūšys ir klimato kaita, įskaitant masinį tam tikrų rūšių judėjimą, ypač dėl šiltėjančio vandens – reiškinio, dėl kurio patiriama didelių nuostolių ir kuris ypač nuostolingas bestuburių augintojams, kurie dvigubai nukenčia dėl sumažėjusios gamybos ir padidėjusių išlaidų, susijusių su plėšrūnais;

22. primena, kad ES griežtai reglamentuojamos 88 invazinės svetimos rūšys, įskaitant Sąjungai susirūpinimą keliančias 47 gyvūnų rūšis ir 41 augalų rūšį;

23. apgailestauja dėl to, kad dabartiniame Sąjungai susirūpinimą keliančių rūšių sąraše nėra visapusiškai pripažįstama invazinių svetimų rūšių grėsmė ES žvejybai, akvakultūrai ir jūrų aplinkai – šiuo metu į sąrašą įtrauktos tik dvi jūrinės rūšys (*Plotosus lineatus* ir *Rugulopteryx okamurae*), neskaitant tam tikrų rūšių, kurios randamos sūroko vandens aplinkoje; ragina pagerinti sąrašą remiantis naujausiomis mokslinėmis rekomendacijomis ir rizikos vertinimais;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia tinkamai valdyti rūšis, ir susirūpinęs pažymi, kad tam tikruose regionuose padaugėjo rūšių populiacijų, pvz.:

    a) didžiųjų austrių ir svetimų vėžių rūšių pietinėje Šiaurės jūros dalyje, ypač palei Nyderlandų pakrantę;

    b) juodažiočių grundalų, kurie daro poveikį ekosistemai ir kelia konkrečią grėsmę krevetėms, plekšniažuvėms ir vietiniams grundalams, ypač Šiaurės jūros vandenyse;

    c) melsvųjų krabų, krabų *Hemigrapsus takanoi*, medūzų *Mnemiopsis leidyi* ir medūzų *Gonionemus vertens* šiaurės rytų Atlante;

    d) piktųjų sparnapelekių (*Pterois miles*), melsvadėmių švilpukių (*Fistularia commersonii*) ir sidabruotųjų kiškiagalvių dygliapilvių (*Lagocephalus sceleratus*) aplink Graikiją ir Kiprą;

    e) moliuskų *Dreissena polymorpha*, atsiradusių Ebro upėje, ir paprastųjų šamų (*Silurus glanis*) Ispanijoje;

f) japoninių šakuolių (*Rugulopteryx okamurae*), ypač vakarinėje Vidužemio jūros dalyje;

25. ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti regionines konkrečioms rūšims skirtas stebėsenos sistemas, įskaitant koordinuotas išankstinio įspėjimo apie svetimas rūšis, darančias poveikį ekonomiškai svarbioms buveinėms, ir reagavimo į jas strategijas;

26. apgailestauja dėl to, kad nėra specialių jūrinių invazinių svetimų rūšių stebėsenos programų, ir ragina gerinti stebėsenos metodus ir suderinti rodiklius visoje ES, taip pat teikti didesnę techninę ir finansinę paramą, ypač atokiausiems regionams – tam reikia konkretaus papildomo finansavimo dėl jų unikalios biologinės įvairovės ir atokumo;

27. rekomenduoja nustatyti ribinių verčių nustatymo metodiką ir vertes visiems Europos jūrų regionams ir subregionams, atsižvelgiant į poveikį žvejybai ir akvakultūrai, galimybes valdyti patekimo būdus ir poreikį griežčiau tikrinti ES ir ne ES laivynus, žvejojančius invazines rūšis, užtikrinti Tarptautinės konvencijos dėl laivuose naudojamų balastinių vandenų ir nuosėdų tvarkymo ir kontrolės vykdymą ir taikyti korpuso apžalos gaires;

28. atkreipia dėmesį į galimas sąsajas tarp sausumos ir gėlo vandens ekosistemose ir vandenynuose bei jūrose atsirandančių invazinių svetimų rūšių ir jų poveikio žvejybai ir akvakultūrai; ragina Komisiją parengti išsamią strategiją šiai problemai spręsti;

29. pabrėžia, kad holistinis, prevencinis ir daugiavektorinis valdymo metodas yra absoliutus prioritetas siekiant veiksmingai užkirsti kelią jūrų invazinių svetimų rūšių atsiradimui, kovoti su jų plitimu ir šalinti pagrindines jų plitimo priežastis; ragina valstybes nares dažniau naudoti perspektyvų vertinimą ir naujoviškus metodus, pvz., eDNA, dirbtinį intelektą ir automatizuotą stebėseną, taip pat pasitelkti žvejus, meškeriotojus, pakrančių bendruomenes ir piliečių mokslą kaip išteklius ir priemones, kuriais būtų nustatomos naujos, atsirandančios ir didelę riziką žvejybai ir akvakultūrai keliančios invazinės svetimos rūšys ir joms būtų teikiama pirmenybė; primygtinai ragina Komisiją taikyti šį integruotą požiūrį įgyvendinant Europos vandenynų paktą, kad būtų užtikrinti koordinuoti veiksmai visuose sektoriuose ir valstybėse narėse;

30. ragina valstybes nares stiprinti komunikaciją, koordinavimą ir bendradarbiavimą, ypač tarpvalstybinėse srityse, skatinant biologinį saugumą ir siekiant sparčiai įgyvendinti priemones, skirtas ankstyvam jūrinių invazinių svetimų rūšių aptikimui ir greitam išnaikinimui, taip pat siekiant valdyti jau plačiai paplitusias rūšis; be to, ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant išplėsti šiuos veiksmus ir bendradarbiauti su ES nepriklausančiomis valstybėmis, esančiomis tame pačiame jūrų baseine;

31. rekomenduoja stiprinti mokslo įstaigų ir ES agentūrų bendradarbiavimą, kad būtų pagerintas žinių perdavimas ir taikomieji moksliniai tyrimai invazinių jūrinių rūšių plitimo, poveikio ir kontrolės srityje;

32. pabrėžia, kad Viduržemio jūra, Maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis, šyla 20 proc. sparčiau nei likusi pasaulio dalis ir yra ypatingas karštasis taškas, kuriame yra daugiau invazinių svetimų rūšių nei bet kurioje kitoje pasaulio jūroje – tai daro didelį neigiamą poveikį jūrų ekosistemoms ir žvejybos bei akvakultūros sektoriams, todėl jai reikia skirti ypatingą dėmesį; atsižvelgdamas į tai, primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares skirti papildomų išteklių ir nustatyti skubias priemones, kad būtų sustabdytas šių rūšių plitimas šiame jūros baseine;

33. ragina Komisiją remti Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos mokslines stebėsenos iniciatyvas ir bandomuosius projektus, kuriais siekiama spręsti su invazinėmis jūrinėmis rūšimis susijusias problemas;

34. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su žvejais, vietos valdžios institucijomis ir mokslo organizacijomis, skirti specialų finansavimą iš Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo ir kitų biudžeto programų, siekiant remti invazinių rūšių mokslinius tyrimus, prevenciją ir išnaikinimą arba, jei išnaikinimas neįmanomas, jų plitimo valdymą ir atsikūrimą po plitimo poveikio; dar kartą patvirtina esąs įsitikinęs, kad toks finansavimas turėtų būti numatytas kitoje daugiametėje finansinėje programoje;

35. pabrėžia EASIN pranešimų sistemos svarbą, visų pirma siekiant laiku ir išsamiai pranešti apie naujus aptiktus individus, išnaikinimo priemones ir oficialios kontrolės aptiktus atvejus; primygtinai ragina valstybes nares tobulinti sistemą teikiant papildomą informaciją, ypač paplitimo duomenis, visų pirma teikiant iš žvejų, akvakultūros gamintojų ir visų kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų gaunamą informaciją;

36. primena tarptautinį invazinių svetimų rūšių aspektą ir siūlo ES stiprinti savo veiksmus šioje srityje naudojantis visais turimais tarptautiniais forumais, visų pirma RŽVO, Biologinės įvairovės konvencija ir Kunmingo ir Monrealio pasauline biologinės įvairovės strategija; ragina ES stiprinti bendradarbiavimu grindžiamą dalijimąsi žiniomis ir tarpusavio mokymosi mainus su kitomis tarptautinėmis organizacijomis ir ES nepriklausančiomis valstybėmis;

37. pabrėžia, kad yra galimybių bendradarbiauti su ES nepriklausančiomis valstybėmis, kurios turi tą patį jūrų baseiną, be kita ko, per RŽVO, siekiant dalytis geriausios patirties pavyzdžiais, pritraukti investicijų ir nustatyti bendrus tikslus siekiant kovoti su

invazinių svetimų rūšių poveikiu;

Galimybės ir iššūkiai pakrančių bendruomenėms

38. pabrėžia, kad invazinės svetimos rūšys daro didelį neigiamą poveikį jūrų biologinei įvairovei ir ekosistemoms, mėlynosios ekonomikos veiklai, įskaitant žvejybą ir akvakultūrą, ir kitai su jūra nesusijusiai ekonominei veiklai, pakrančių bendruomenėms ir visai visuomenei; mano, kad labai svarbu atsižvelgti į jų platesnio masto socialinius, ekonominius ir kultūrinius invazinių svetimų rūšių padarinius, neapsiribojant biologinės įvairovės nykimu ir poveikiu ekosistemoms, siekiant veiksmingai užkirsti kelią naujoms invazijoms ir įgyvendinti sėkmingas poveikio mažinimo priemones;

39. primygtinai ragina Komisiją parengti specialų jautrių ir invazinių rūšių ES jūrose rodiklį, atsižvelgiant į tokius sąrašus kaip IUCN raudonoji knyga, kuris būtų įtrauktas į Eurostato leidinius, susijusius su DVT, kad būtų galima geriau stebėti plitimą, išsaugojimą ir kitas valdymo pastangas;

40. ragina Komisiją į būsimus Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų programų projektus įtraukti invazinių svetimų rūšių ir aplinkai palankių darnaus jų valdymo ir kontrolės sprendimų mokslinių tyrimų finansavimą;

41. pabrėžia, kad svarbu remti nukentėjusius žvejybos ir akvakultūros veiklos vykdytojus pasitelkiant kompensavimo sistemas ir prisitaikymo fondus, laikantis esamų finansinių nuostatų, ypač vietovėse, kurios patiria tiesioginių ekonominių nuostolių dėl invazinių rūšių; pabrėžia, kad reikia teikti tikslines finansines ir reguliavimo paskatas, kad būtų skatinama tikslinė vietos žvejų vykdoma su invazinėmis rūšimis susijusi sugavimo ir pašalinimo veikla priekrantės vandenyse ir vidaus vandenyse, kaip priemonė sumažinti ekologinį spaudimą, kartu remiant vietos pragyvenimo šaltinius; pabrėžia galimą draudimo sistemų vaidmenį sprendžiant šį klausimą, visų pirma pasekmes vandens bestuburių augintojams, akvakultūros produktų gamintojams ir žvejams;

42. ragina valstybes nares ir Komisiją rengti informuotumo didinimo kampanijas siekiant informuoti ir įtraukti žvejus, žuvų ir bestuburių augintojus, žvejybos sektoriaus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant meškeriotojus, ir plačiąją visuomenę apie invazinių svetimų rūšių atsiradimą, aptikimą ir poveikį, jų padarinius aplinkai ir ekonomikai, taip pat būdus, kaip kuo labiau sumažinti riziką, kurią kelia jų atsiradimas ir plitimas;

43. rekomenduoja, kai įmanoma, parengti invazinėms rūšims skirtas programas, kuriomis būtų siekiama sustiprinti populiacijų kontrolę ir suteikti žvejams kompensavimo galimybių;

44. mano, kad invazinių svetimų rūšių valdymas gali suteikti galimybių gauti papildomų laikinų pajamų taikant inovacijas, kad būtų kuriami pridėtinės vertės produktai, pvz., biologinės trąšos ir žemės ūkio substratai, kurie padėtų kontroliuoti tas rūšis ir, kai įmanoma, jas išnaikinti; ragina ES Komisiją finansuoti mokslinius tyrimus ir technologijų perdavimą šioje srityje;

45. pabrėžia, kad tais atvejais, kai invazinių rūšių išnaikinti neįmanoma, naudojant invazines rūšis žmonėms vartoti žvejai gali gauti papildomų laikinų pajamų ir prisidėti prie gerovės, kuri naudinga ES vietos ekonomikai;

46. palankiai vertina laikiną ekonominį kai kurių invazinių svetimų rūšių, pvz., dumblių, naudojimą maistui ir ne maistui; atkreipia dėmesį į tai, kad tokie tikslai galėtų apimti ne tik žmonėms vartoti skirtą maistą, bet ir gyvūnų ir žuvų pašarus, vaistus, pakuotes, kosmetiką ar biodegalus;

47. pakartoja, kad galutinis tikslas visada yra invazinių svetimų rūšių išnaikinimas; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad ekonominė priklausomybė nuo invazinių svetimų rūšių naudojimo visada turėtų būti laikina arba antrinė ir kad ji neturi skatinti šių rūšių plitimo ar pateikimo rinkai;

48. ragina skirti didesnę ir tikslinę finansinę paramą siekiant pagerinti veiksmingą pakrančių pragyvenimo šaltinių ir jūrų ekosistemų valdymą ir apsaugą bei jautrių rūšių išsaugojimą, taip pat remti informavimo, stebėsenos ir ankstyvojo perspėjimo apie invazines svetimas rūšis sistemas regioniniu, nacionaliniu ir ES lygmenimis, atsižvelgiant į teigiamą tokios paramos poveikį žuvininkystei, biologinei įvairovei ir ekosistemoms;

49. primygtinai reikalauja, kad į būsimą daugiametę finansinę programą būtų įtrauktas finansavimas, skirtas žvejybos laivyno konkurencingumui stiprinti, atsižvelgiant į tokius iššūkius kaip didėjančios išlaidos, žvejybos plotų praradimas ir invazinių rūšių poveikis; mano, kad pirmenybė turi būti teikiama žvejų prieigos prie finansinių išteklių gerinimui, kad jie galėtų modernizuoti savo laivus, skaitmeninti savo veiklą ir įvairinti savo pajamų šaltinius;

50. primena Komisijai, kad atokiausi regionai, salų ir pakrančių regionai yra svarbios jautrių jūrinių rūšių saugumo priebėgos, tačiau jie taip pat yra labai pažeidžiami dėl invazinių svetimų rūšių; ragina pripažinti, kad svarbu apsaugoti šias jautrias rūšis ir kovoti su invazinėmis svetimomis rūšimis šiuose regionuose, visų pirma sukuriant vietos žvejybos galimybių, būdingų atokioms ir salų vietovėms, programą; atkreipia dėmesį į darnaus ekologinio turizmo, kaip įvairinimo galimybių suteikimo priemonės, potencialą, kartu išsaugant unikalią tų regionų biologinę įvairovę ir teikiant tiesioginę naudą žvejybos ir akvakultūros sektoriams;

°

° °

51. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.